

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Paweł Kołodziejski

w sprawie **Ł. Z.** ,

oskarżonego z art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu
narkomanii i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 5 marca 2025 r.,

skargi wniesionej przez obrońcę oskarżonego
od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 7 maja 2024 r., sygn. akt IV Ka 1184/22

uchylającego w części wyrok Sądu Rejonowego w Lesznie

z dnia 28 lipca 2022 r., sygn. akt II K 35/22 i przekazującego w tym zakresie sprawę
temu Sądowi do ponownego rozpoznania,

**uchyla pkt 3 zaskarżonego wyroku i w tym zakresie przekazuje
sprawę Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego
rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.**

Antoni Bojańczyk

Igor Zgoliński

Paweł Kołodziejski

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Lesznie z dnia 28 lipca 2022 r., sygn. II K 35/22, oskarżony Ł. Z. został między innymi uniewinniony od zarzutu popełnienia 3 czynów wypełniających znamiona art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Na skutek uwzględnienia apelacji prokuratora wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 7 maja 2024 r., sygn. IV Ka 1184/22, wyrok w powyższym zakresie został uchylony, a sprawa przekazana do ponownego rozpoznania. W pisemnych motywach tego orzeczenia sąd II instancji wskazał, iż doszło do nieprawidłowej oceny zeznań świadka I. A. w wyniku pominięcia relacji świadka z postępowania przygotowawczego i niezastosowania art. 391 § 1 k.p.k. Świadek na etapie postępowania przygotowawczego złożył zeznania obciążające oskarżonego, które – jak wskazał oskarżyciel – stały się podstawą przedstawienia zarzutów co do przedmiotowych 3 czynów (pkt III – V aktu oskarżenia). Na rozprawie świadek przedstawił diametralnie odmienną wersję, a mianowicie, że żadnych substancji od oskarżonego nie kupował. W tej sytuacji obowiązkiem sądu było sięgnięcie po powyższy przepis i uzyskanie stanowiska świadka co do odmiennej treści zeznań. Sąd I instancji tego obowiązku nie zrealizował i nie wyjaśnił powyższych sprzeczności. Z tej przyczyny sąd ad quem dostrzegł potrzebę ponowienia przewodu sądowego. Wskazał, że w toku ponownego rozpoznania sprawy w zakresie zarzutów III - V aktu oskarżenia sąd I instancji winien przede wszystkim przesłuchać świadka I. A. . W trakcie przesłuchania winny zostać świadkowi odczytane uprzednio złożone przez niego w postępowaniu przygotowawczym zeznania, w konsekwencji czego sąd winien dążyć do wyjaśnienia sprzeczności. Będzie to dopiero stanowiło bazę poprawnej oceny tego dowodu. Następnie, w zależności od treści złożonych przez świadka relacji sąd powinien rozważyć ponowne przesłuchanie Ł. O. oraz, jeżeli zajdzie taka potrzeba, rozważyć zasadność przyjętej przez oskarżyciela kwalifikacji prawnej zarzuconych oskarżonemu czynów.

Skargę od tego wyroku (w omówionej części) wywiódł obrońca oskarżonego, który zarzucił naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. poprzez uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego

rozpoznania w celu przesłuchania wyłącznie jednego, ewentualnie dwóch świadków, podczas gdy przepis ten upoważnia do wydania tej treści rozstrzygnięcia jeżeli konieczne jest przeprowadzenie przewodu sądowego w całości. Sąd II instancji nie stwierdził nadto z całą stanowczością, że nie ma możliwości wydania wyroku uniewinniającego i konieczne jest skazanie Ł. Z. . W konsekwencji autor skargi wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku (w zakresie pkt 3) i przekazanie sprawy sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga co do zasady okazała się słuszna. Wprawdzie za irrelevantne na obecnym etapie postępowania uznać należało rozważania czynione w aspekcie podstawy określonej w art. 454 § 1 k.p.k., gdyż z uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie wynika, by była w ogóle brana pod uwagę przez sąd II instancji, to jednak stanowisku kontestującemu wydanie wyroku kasatoryjnego z uwagi na potrzebę ponowienia przewodu sądowego (art. 437 § 2 zd. 2 in fine k.p.k.) nie można było odmówić racji. W aspekcie ujętego w powyższym unormowaniu wyjątku od zasady reformatoryjnego orzekania przez sąd odwoławczy orzecznictwo konsekwentnie opowiada się za ścisłą wykładnią tej podstawy uchylenia orzeczenia. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19, stwierdził, że konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, o której mowa w art. 437 § 2 zd. 2 in fine k.p.k., jako powód uchylenia przez sąd odwoławczy zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, zachodzi wówczas, gdy sąd I instancji naruszył przepisy prawa procesowego, co skutkowało, w realiach danej sprawy, nierzetelnością prowadzonego postępowania sądowego, uzasadniającą potrzebę powtórzenia (przeprowadzenia na nowo) wszystkich czynności procesowych składających się na przewód sądowy. Powtórzenie przewodu sądowego z przyczyn dowodowych będzie więc niezbędne dopiero wówczas, gdy cała podstawa dowodowa wyroku sądu I instancji jest obarczona mankamentami. Wadliwość ta dotyczyć będzie przeprowadzenia wszystkich dowodów - tzw. osobowych źródeł dowodowych, a nadto nieprawidłowego ujawnienia dowodów z dokumentów, bądź nieujawnienia innych dowodów, na których oparte zostało orzeczenie (art. 410 k.p.k.). Gdy nie zachodzą powyższe okoliczności, postępowanie dowodowe w uzupełniającej części powinien

przeprowadzić sąd odwoławczy. Zgodnie z art. 437 § 2 k.p.k. to ma tym sądzie spoczywa obecnie obowiązek przeprowadzenia postępowania dowodowego w każdym, nawet szerokim zakresie (lecz nie „w całości”) i w prawidłowym trybie – po to, by w oparciu o „sanowany” materiał dowodowy wydać orzeczenie. Dodać trzeba, że dopiero w takich uwarunkowaniach procesowych, na wypadek odmiennej oceny materiału dowodowego, mógłby zmaterializować się warunek określony w art. 454 § 1 k.p.k., do którego nawiązywał skarżący. W obecnych realiach procesowych było to więc działanie przedwczesne.

Stwierdzony mankament postępowania dowodowego w postaci niezastosowania przez sąd I instancji art. 391 § 1 k.p.k. w stosunku do świadka I. A. w żadnej mierze, nawet przy zawężeniu materiału dowodowego z uwagi na treść wyroku sądu I instancji i związane z tym ograniczenie przedmiotu orzekania do czynów z pkt III – V aktu oskarżenia, nie dawał podstaw do przyjęcia, iż konieczne jest powtórzenie całości przewodu sądowego. Takich zaleceń nie zawarł zresztą także sąd II instancji. W wyrażonych w rubryce 5.3.2. zapatrywaniach prawnych oraz wskazaniach co do dalszego postępowania dostrzegł jedynie potrzebę konwalidowania czynności przesłuchania przed sądem ww. świadka, ewentualnie rozważenie przesłuchania świadka Ł. O. . Charakter tych czynności wskazuje na to, że miałyby one jedynie uzupełniać materiał dowodowy i naprawić część nieprawidłowego procedowania przed sądem I instancji, nie zaś powodować konieczność prowadzenia postępowania od nowa i w całości. To natomiast jest niewątpliwie domeną sądu ad quem. Konkludując, rację miał autor skargi, że wyrok w zaskarżonej części naruszał art. 437 § 2 k.p.k. Konsekwencją stwierdzenia powyższej obrazy prawa było uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym

[J.J.]

[a.ł.]

Antoni Bojańczyk

Igor Zgoliński

Paweł Kołodziejski

